

Workshop

Thiết kế và phân tích nghiên cứu bệnh chứng (Design and analysis of case-control study)

Tiếp theo workshop năm ngoái, năm nay chúng tôi rất hân hạnh thông báo cùng các đồng nghiệp và các bạn nghiên cứu sinh y dược khoa một workshop chuyên đề về thiết kế và phân tích nghiên cứu bệnh chứng sẽ được tổ chức bởi hợp tác giữ Viện nghiên cứu y khoa Garvan (Úc) và Bộ môn nội tiết học thuộc Trường đại học y dược Thành phố Hồ Chí Minh. Chi tiết về workshop như sau:

Mục đích: Hướng dẫn các phương pháp nghiên cứu bệnh chứng, từ thiết kế, phân tích, đến viết báo cáo khoa học. Các học viên sẽ có cơ hội thực hành các phương pháp ngay tại workshop.

Đối tượng: Các bác sĩ, giảng viên và giáo sư quan tâm đến nghiên cứu y khoa, các nghiên cứu sinh đang theo học thạc sĩ và tiến sĩ.

Thời gian: Từ ngày 26/7/2007 đến 28/7/2007.

Thành phần giảng dạy: Giáo sư Nguyễn Văn Tuấn, Tiến sĩ Nguyễn Đình Nguyên (thuộc Viện nghiên cứu Garvan, Sydney, Úc).

Tài liệu: Tài liệu giảng dạy, phần mềm phân tích, và dữ liệu sẽ được cung cấp trong workshop. Nếu thời gian cho phép, học viên sẽ được cung cấp một sách về Y học thực chứng do Giáo sư Nguyễn Văn Tuấn viết.

Ngôn ngữ: Tài liệu giảng dạy cho workshop năm nay sẽ được soạn thảo bằng tiếng Việt (và phụ ngữ tiếng Anh).

Chi phí: Chi phí chỉ là tượng trưng và ... “bèo”. Chi phí cho toàn workshop mỗi học viên là 300.000 đồng. Riêng các nghiên cứu sinh và bác sĩ nội trú chi phí là 150.000 đồng. Chi phí này bao gồm tài liệu giảng dạy, CD phần mềm thống kê R. Hi vọng cuốn sách “Y học thực chứng: lí thuyết và thực hành” sẽ in kịp để giới thiệu và tặng học viên, nhưng không dám hứa.

Liên lạc: Vì chỗ ngồi có giới hạn, đề nghị các bạn ghi danh trước để tránh lúng túng trong việc in ấn tài liệu và khâu tổ chức. Các bạn có thể liên lạc Giáo sư Nguyễn Thy Khuê tại email drthykhue@yahoo.com hay Tiến sĩ Nguyễn Đình Nguyên tại n.nguyen@garvan.org.au.

Chương trình workshop như sau:

Ngày 1: các vấn đề về nguyên lí và thiết kế

Giờ	Bài giảng	Chi tiết
8:30 – 9:10	1. Y học thực chứng và giá trị khoa học của các loại hình nghiên cứu (Evidence-based medicine and distinction of study designs). TVN	Trong bài này, chúng tôi sẽ bàn qua về phong trào y học thực chứng và ý nghĩa của nó đến các loại hình nghiên cứu cũng như giá trị khoa học của chúng.
9:10 – 10:00	2. Nghiên cứu bệnh chứng (NCBC – Case-control study: issues of study design). TVN	Lịch sử của NCBC; triết lí; nguyên tắc; những lợi điểm, yếu điểm; vài ví dụ cụ thể gần đây về lợi ích của NCBC; phương pháp tuyển chọn nhóm đối chứng.
10:00 – 10:30 : Nghỉ giải lao		
10:30 – 11:00	3, Phương pháp “kết xúng” (matching technique) bệnh và chứng (Methods of matching). NDN	Kết xúng là một khía cạnh rất quan trọng trong việc đảm bảo tính thích hợp của nghiên cứu bệnh chứng. Trong bài giảng này, chúng tôi sẽ giới thiệu một phương pháp chuẩn (dùng máy tính) để kết xúng một trường hợp bệnh với một hay nhiều đối tượng trong nhóm đối chứng.
11:00 – 12:00	4. Phương pháp ước tính cỡ mẫu và thiết kế mẫu thu thập dữ liệu (Sample size estimation and method of questionnaire design). NDN + TVN	Giới thiệu phương pháp ước tính cỡ mẫu cho nghiên cứu bệnh chứng. Thiết kế mẫu thu thập dữ liệu (questionnaire) là một “nghệ thuật” để đảm bảo độ tin cậy và chính xác của nghiên cứu bệnh chứng. Trong bài giảng này, chúng tôi sẽ đi qua vài nguyên tắc về thiết kế mẫu câu hỏi và minh họa bằng ví dụ cụ thể.
12:00 – 13:30 : Nghỉ trưa		
Thực hành		
13:30 – 14:30	Phân biệt nghiên cứu và đánh giá tính khách quan của nghiên cứu (Practical work 1: Critical appraisal of clinical and epidemiological studies)	Học viên sẽ được cho đọc một số nghiên cứu thực tế và hỏi đánh giá những sai sót và thế mạnh của nghiên cứu. Qua kỹ năng này, hi vọng học viên sẽ nắm vững hơn về phương pháp phản biện khoa học.
14:30 – 15:30	Thực hành phương pháp kết xúng với một phần mềm máy tính (Practice work 2: Matching)	Học viên sẽ cần đến máy tính. Học viên sẽ có một cơ sở dữ liệu (database) và yêu cầu chọn các đối tượng trong nhóm đối chứng một cách ngẫu nhiên, nhưng phải tương xứng với nhóm bệnh.
15:30 – 16:30	Thiết kế mẫu thu thập số liệu (Practical work 3: Design of questionnaire)	Học viên sẽ chia thành từng nhóm và soạn thảo một questionnaire để thu thập số liệu cho nghiên cứu.

Ngày 2: phân tích số liệu từ nghiên cứu bệnh chứng

Giờ	Bài giảng	Chi tiết
8:30 – 9:10	5. Phân tích mô tả (Descriptive analysis of case-control study). NDN	Trong bài này, các phương pháp phân tích mô tả như kiểm định t, kiểm định Ki bình phương, kiểm định Fisher's, v.v... sẽ được giới thiệu. Cách diễn dịch kết quả cũng được nhấn mạnh.
9:10 – 10:00	6. Phân tích hồi qui logistic đơn giản (Simple logistic regression). TVN	Mô hình hồi qui logistic có lẽ là phương pháp phổ biến nhất nhưng cũng bị lạm dụng và hiểu sai nhiều nhất. Trong bài này, chúng tôi sẽ giải thích kỹ về phương pháp và ý nghĩa của mô hình này.
10:00 – 10:30: Nghỉ giải lao		
10:30 – 11:10	7. Phân tích hồi qui logistic đa biến (Multiple logistic regression). TVN	Một trong những khó khăn trong việc phân tích mô hình hồi qui logistic đa biến là chọn các biến độc lập cần thiết. Trong bài này chúng tôi sẽ giới thiệu một số phương pháp mới để chọn các biến độc lập cho mô hình hồi qui logistic. Chúng tôi cũng sẽ giới thiệu phương pháp xây dựng biểu đồ tiên lượng (nomogram) nếu thời gian cho phép.
11:10 – 12:00	8. Ước tính tỉ số “qui hưởng nguy cơ” (Population attributable risk fraction - PAR). NDN	Làm sao để ước tính chỉ số ảnh hưởng của một yếu tố nguy cơ? Phương pháp chuẩn để giải quyết vấn đề này là ước tính PAR. Chúng tôi sẽ giới thiệu phương pháp để ước tính chỉ số PAR cho các nghiên cứu tiêu biểu và cách diễn dịch của nó.
12:00 – 13:30 : Nghỉ trưa		
Thực hành		
13:30 – 14:30	Bài tập về phân tích hồi qui logistic đơn biến và tỉ số qui hưởng nguy cơ (Practical work 1:)	Trong phần thực tập, học viên sẽ được chia thành từng nhóm nhỏ, và mỗi nhóm sẽ được cung cấp một số liệu thực tế để nghiên cứu. Học viên sẽ giải trình kết quả nghiên cứu để các bạn khác học hỏi và thảo luận thêm.
14:30 – 16:30	Bài tập về phân tích hồi qui logistic đa biến (Practical work 2: Multiple logistic regression analysis)	

Ngày 3: viết báo cáo khoa học

Giờ	Bài giảng	Chi tiết
8:30 – 9:30	9. Trình bày kết quả một nghiên cứu bệnh chứng (Tabular and graphical presentation of data). NDN + TVN	Thảo luận những nguyên tắc (bắt thành văn) về thiết kế một bảng số liệu; cách thức chuyển kết quả từ máy tính sang các bảng số liệu hay biểu đồ; cách thức mô tả bằng văn các bảng số liệu và biểu đồ.
9:30 – 10:30	10. Phương pháp viết báo cáo khoa học để đăng trên các tạp san y học quốc tế (Scientific writing). TVN	Hướng dẫn những “mẹo” quan trọng để viết một bài báo khoa học và cách thức (mẹo) để trả lời phê bình (phản biện) của các chuyên gia.
10:30 – 11:00 : Nghỉ giải lao		
Thực hành		
11:00 – 12:30	Mô tả bảng số liệu và biểu đồ (Practical work 1: Description of study results)	Học viên sẽ được tập hợp thành nhóm chuyên môn. Trong phần này, học viên sẽ được trình bày một số bảng số liệu và biểu đồ, và được yêu cầu viết (bằng tiếng Anh hay tiếng Việt) vài hàng mô tả một cách súc tích ý những dữ liệu đó.
12:30 – 13:30 : Nghỉ trưa		
13:30 – 15:30	Bài tập viết một bài báo khoa học (Practical work 2: Preparation of a scientific paper)	Học viên sẽ được tập hợp thành nhóm chuyên môn, và mỗi nhóm được cho tất cả các số liệu cần thiết. Học viên sẽ được yêu cầu soạn một bài báo khoa học theo cấu trúc IMRAD.